

Reflexe

Hans Wagner rozlišuje ve svém výkladu dvojí reflexi, totiž noetickou a noematickou. Navazuje tím na starší rozlišení mezi noesis a noema, jak je najdeme např. u Husserla, ale navazuje způsoben poněkud problematickým. Nejde totiž o dvojí různou reflexi – to je jen určitá konstrukce, a taková konstrukce musí nejprve prokázat svou smysluplnost a nosnost. Reflexe je vždycky akt, který se odvrací od okolního světa skutečností a soustřeďuje se buď na praktickou aktivitu nebo na samotné výkony vědomí resp. myšlení. Toto soustředění je prvotní a základní, ale to vůbec neznámá, že by smělo být redukováno na výlučný zájem o příslušný akt sám jakožto akt. Akt je totiž vždycky nějak „poznamenan“ také tím, k čemu směřuje či směřoval. Když se tedy v reflexi spoustředíme na to, co jsme právě nebo někdy v minulosti udělali, soustřeďujeme se na ono děláni resp. udělání, provedení, které je pevně spjato s tím, „co“ bylo uděláno nebo provedeno. Když se soustředíme třeba na to, jak něco vidíme či jak jsme to viděli, je onen akt vidění pevně spjat s příslušným viděným. Reflexe je zajisté schopna selekce, ale tato selekce reflexi nepředchází, nýbrž je její součástí. To znamená, že teprve reflexe umožňuje, abychom od sebe odlišili to, co jsme vskutku udělali či provedli my sami, od toho, co mělo také podíl na tom, jak jsme to udělali či provedli. Jinými slovy řečeno, reflexe je místem či instancí, kde se teprve konstituuje rozpoznání, co je v našem praktickém výkonu nebo výkonu vědomí vsutku naším dílem, na rozdíl od toho, co jsme v tomto svém díle museli respektovat, čemu jsme se museli přizpůsobit, zejména však co bylo cílem a smyslem, účelem našeho výkonu a činu. Ne všechno totiž, co můžeme rozpoznat na svých činech, je vsutku „naše“, ne všude a ve všem jsme právě my těmi, kdo to provádějí a provedli.

(Praha, 951101-1.)

[Záznam byl nalezen mezi kartotéčnými lístky v AUK. Pozn. red.]